

حوادث سال ۷ هجرت

پیک اسلام

در سرزمین روم

«قیصر» پادشاه روم با خدا پیمان بسته بود که هر گاه در نبرد با ایران پیروز گردد ، بشکرانه این پیروزی بزرگ ، از مقر حکومت خود (قسطنطنیه) پیاده زیارت «بیت المقدس» برود ، او پس از پیروزی به نذر خود جامه عمل پوشانید و پیاده رهسپار «بیت المقدس» گردید .

سفیر ابلاغ رسالت جهانی پیامبر اسلام ، به قیصر ، دحیه کلبی بود ، او سفرهای متعددی بشام کرده بود ، و آشنائی کاملی بنقاط شام داشت ، قیافه گیرا و صورت زیبا و سیرت نیکوی وی شایستگی او را از هر لحاظ برای انجام دادن وظیفه خطیر ثابت مینمود ، وی در یکی از شهرهای شام یعنی «بصری» (۱) آگاهی یافت که قیصر عازم بیت المقدس است - لذا فوراً با استاندار «بصری» «حارث بن ابی شمر» تماس گرفت و مأموریت خطیر و پراهمیت خود را با او ابلاغ کرد

ابن سعد در طبقات ج ۱ ص ۲۵۹ مینویسد پیامبر دستور داده بود؛ که نامه را به حاکم «بصری» بدهد و او نامه را به قیصر برساند ، و شاید این دستور از این نظر بود ، که پیامبر شخصاً از مسافرت «قیصر» آگاهی داشت ، و یا اینکه از این جهت که شرائط و امکانات دحیه محدود بوده و مسافرت تا قسطنطنیه خالی از اشکال و مشقت نبوده است ، و در هر صورت ، سیفر پیامبر اسلام با حاکم بصری تماس گرفت ، «حارث» ، «عدی بن حاتم» ، را خواست . و او را مأمور کرد تا همراه سفیر پیامبر بسوی بیت المقدس بروند ، و پیام و نامه پیامبر را بحضور قیصر برسانند .

طبق نوشته ابن سعد ملاقات سفیر با قیصر در شهر «حمص» بوده و او وقتی خواست بحضور

(۱) بصری مرکز استانداری استان «حوران» بود که از مستعمرات قیصر بشمار میرفت ، و حارث بن ابی شمر و بطور کلی ملوک «غسان» بطور دست نشانده گی از قیصر در آنجا حکومت می کردند .

« قیصر » بار یابد کار پردازان سلطان بوی گفتند باید در برابر شاه سر به سجده بگذاری و در غیر اینصورت بتواضع نکرده و نامه ترا نخواهد گرفت « دحیه » سفیر خردمند پیامبر اسلام گفت: من برای کوبیدن این سننهای غلط رنج اینهمه راه را بر خود هموار کرده ام ، من از طرف صاحب رسالت محمد (ص) مأمورم به قیصر ابلاغ کنم، که بشر پرستی باید از میان برود ، و جز خدای یگانه کسی مورد پرستش واقع نگردد ، آیا با این مأموریت ، با این عقیده و اعتقاد چگونه میتوانم ، تسلیم نظریه شما شوم و در برابر غیر خدا سجده کنم .

منطق نیرومند و صلابت و استقامت سفیر ، مورد اعجاب کارکنان دربار قرار گرفت ، یک نفر از درباریان خیر اندیش به « دحیه » گفت : شما میتوانی نامه را روی میز مخصوص « سلطان » بگذاری و بر گردی و کسی جز « قیصر » دست به نامه های روی میز نمیزند ، و قیصر هر موقع نامه شما را خواند ، بعداً بحضور میپذیرد « دحیه » از راهنمایی آن مرد تشکر کرد ، و نامه را روی میز گذارد و باز گشت .

« قیصر » نامه را گشود ابتدا عاونه که با « بسم الله » شروع شده بود ، توجه قیصر را جلب کرد و گفت : من از غیر « سلیمان » (ع) تا کنون چنین نامه ای ندیده ام سپس مترجم مخصوص خود را خواست تا نامه را بخواند و ترجمه کند او نامه پیامبر را چنین قرائت کرد .

« بسم الله الرحمن الرحيم من محمد بن عبد الله الی هر قل عظیم الروم سلام علی من اتبع الهدی اما بعد فانی ادعوك بدعاية الاسلام ، اسلم تسلم یؤتک الله اجر مرتین فان تولیت فانما علیک اثم « الاریسین » و یا اهل الکتاب تعالوا الی کلمة سواء بیننا و بینکم الا نعبد الا الله و لا نشرك به شیئاً و لا یتخذ بعضنا بعضاً ارباباً من دون الله فان تولوا فقولوا اشهدوا بانا مسلمون ، محمد رسول الله .

یعنی : (نامه ایست) از محمد فرزند عبد الله به هر قل « بزرگ روم درود بر پیروان هدایت ، من ترا به آئین اسلام دعوت میکنم ، اسلام آور تا در امان باشی ، خداوند بتو دو پاداش میدهد ، (پاداش ایمان خود ، و پاداش ایمان کسانی که زیر دست تو هستند) اگر از آئین اسلام روی گردانی گناه « ۱ رسیان » (۱) نیز بر تو است « ای اهل کتاب ما شما را بیک اصل مشترک دعوت میکنیم ،

(۱) درباره تفسیر این لفظهای دانشمندان اختلاف است ابن اثیر در نهایت ص ۳۱ مینویسد مراد کارمندان دربار است برخی میگویند مراد کشاورزان است زیرا اکثریت مردم آنروز طبقه کشاورز بود ، و مؤید این نظر اینست که در برخی از نسخه ها (کامل ج ۲ ص ۱۴۵) بجای لفظ فوق « اکارین » موجود است و « اکار » همان کشاورز است ، گاهی احتمال میدهند که « اریس » نام طائفه ای باشد که در روم زندگی میکردند .

غیر خدا را نپرستیم ، کسی را انبیا و اقرانندیم ، بعضی از ما بعضی دیگر را بخدائی نپذیرد (هر گاه ای محمد) آنان از آئین حق سر بر تافتند بگو گواه باشید که ما مسلمانیم .

قیصر از حالات پیامبر تحقیق میکند

سلطان خردمند روم احتمال داد که نویسنده نامه همان ، محمد موعود انجیل و تورات باشد. لذا - در صدد بر آمد که از خصوصیات زندگی وی اطلاعات دقیق بدست آورد فوراً رئیس نیروهای انتظامی را بحضور طلبید و گفت سراسر شام را زیر پا بگذار ، شاید از خویشاوندان و نزدیکان « محمد » و یا از کسانی که از اوضاع وی اطلاع دارند ، افرادی را پیدا کنی ؛ تا من بوسیله آنها یک سلسله اطلاعاتی بدست آورم ، از حسن تصادف معارف همان ایام ابی سفیان و دسته ای از قریش برای بازرگانی بشام آمده بودند ؛ ما مور قیصر با آنها تماس گرفت و همراه به بیت المقدس برد ، و بحضور شاه بار یافتند ، شاه از آنها پرسید آیا در میان شما کسی هست که با « محمد » پیوند خویشاوندی داشته باشد ، ابوسفیان ، بخود اشاره کرد و گفت ما با او از یک طائفه هستیم ، و در جد چهارم (عبدمناف) بهم میرسیم ، « قیصر » دستور داد که ابوسفیان ، پیش رو بایستد و دیگران پشت سر او قرار گیرند و مراقب سخنان ابوسفیان شوند ، که هر گاه وی ، در پاسخ پرسشهای قیصر ، غرض ورزی کرد ، فوراً ، به خطا و یاد روغ او اشاره نمایند ، با این اوضاع ، قیصر از ابوسفیان سؤالات زیر را کرد و ابوسفیان نیز بترتیب جواب داد .

۱ - حسب «محمد» چگونه است ؟ گفت از خانواده شریف و بزرگ است ، ۲ - در نیاکان وی کسی هست که بر مردم سلطنت کرده باشد ؟ ، گفت : نه ۳ - آیا پیش از آنکه ادعای نبوت کند از دروغ برهیز داشت یا نه ؟ گفت بلی محمد مرد راستگوئی بود ، ۴ - چه طبقه ای از مردم از وی طرفداری میکنند و با آئین او میگردند ؟ ، گفت : طبقه اشراف با او مخالفند ، و افراد عادی و متوسط هوادار جدی او هستند ۵ - پیروان وی رو بفرزونی است ؟ گفت بلی ، ۶ - کسی از پیروان او تا حال ، مرتد شده است ؟ گفت : نه ۷ - آیا او در نبرد با مخالفان پیروز است یا مغلوب ؟ گفت : گاهی غالب و گاهی باشکست رو برو است « قیصر » به مترجم خود گفت که به ابوسفیان و رفقاء وی بگوید که اگر این گزارشها دقیق و صحیح باشد حتماً او پیامبر موعود آخر الزمان است ، و در پایان افزود که من اطلاع داشتم که چنین پیامبری ظهور خواهد کرد ولی نمیدانستم که از قوم « قریش » خواهد بود ولی من حاضرم در برابر او خضوع کنم ، و بعنوان احترام پاهای او را شستشو دهم ، و در همین نزدیکیها قدرت و شوکت او سر زمین روم را خواهد گرفت .

برادرزاده قیصر ، گفت ، محمد در نامه اسم خود را بر نام تو مقدم داشته است ولی او از این تفتین

نتیجه نگرفت ، قیصر پر خاش کرد و گفت ، کسی که ناموس اکبر (فرشته وحی) بر او نازل میشود شایسته است نام او بر نام من مقدم باشد .

ابوسفیان میگوید : طرفداری جدی قیصر از محمد سر و صدائی در دربار بوجود آورد ؛ و من از این پیش آمد سخت ناراحت بودم ، که کار محمد بقدری بالا بگیرد که ملت روم از او بترسند ، با اینکه من در آغاز سؤال و جواب کوشش کردم که محمدا در نظر قیصر کوچک کنم و میگفتم که محمد کوچکتر از آنست که شنیده ای ولی قیصر به تحقیر من گوش نکرد و گفت آنچه من از تو سؤال میکنم بآن پاسخ بده طبری ص ۲۹۰

نامه پیامبر در قیصر اثره یگذازد

قیصر به گزارشهای کسب شده از ناحیه ابوسفیان اکتفا نکرد ده موضوع را با یکی از دانشمندان روم از طریق نامه در میان گذارد ، وی در جواب نوشت این همان پیامبر است که جهان در انتظار او است ، قیصر برای بدست آوردن طرف ز فکر سران روم اجتماع عظیمی در یکی از صومعه ها تشکیل داد ، و نامه پیامبر را بر آنها خواند ، و گفت آیا حاضرید با بر نامه و آئین او موافقت کنیم ؟ چیزی نگذشت که تشنج بزرگی در مجلس بوجود آمد ، بطوریکه قیصر از اختلاف و مخالفت آنان بر جان خود ترسید ، فوراً از جایگاه خود که نقطه بلندی بود ؛ رو بر دم کرد و گفت : نظر من از این پیشنهاد آزمایش شما بود ، صلابت و استقامت شما در آئین مسیح مورد اعجاب و تقدیر من قرار گرفت .

قیصر دحیه را خواست و او را احترام کرد ، و پاسخ نامه پیامبر را نوشت ، و هدیه ای نیز وسیله دحیه ارسال کرد ، و مراتب ایمان و اخلاص خود را در آن منعکس نمود (۱)

(۱) حلبی ج ۲ ص ۲۷۷ ؛ کامل ج ۲ ص ۴۴ ؛ بحار ج ۲ ص ۳۷۹

تکبر آفت عقل است

حضرت باقر علیه السلام میفرماید ....

« مَا دَخَلَ قَلْبَ امْرِءٍ شَيْءٌ مِنَ التَّكْبَرِ إِلَّا نَقَصَ مِنْ

عَقْلِهِ مِثْلَ مَا دَخَلَهُ مِنْ ذَلِكَ : قَلْ ذَلِكَ أَوْ كَثُرَ

» ؛ در دل انسانی کبر وارد نمیشود مگر اینکه بهمان اندازه

عقلش ناقص میگردد ، خواه کم باشد یا زیاد . (سفینة البحار)